

## **KUR'AN MÜSLÜMANLIĞI MI, PEYGAMBER MÜSLÜMANLIĞI MI VEYA ...**

Tarihi süreç içerisinde Müslümanların geçirdiği evrelere bakılırsa, genellikle dış meselelerden ziyade kendi içlerindeki sorunlarla daha fazla meşgul oldukları görülecektir. Bu durum, hem siyasi hem de ilmi alanda benzerlik arz etmektedir. Dolayısıyla her bir devirde yaşanan olaylar, karşılaşılan tartışmalar birbirlerinin kopyası gibidir. Bunun en son örneği, Kur'an ve Peygamber üzerinden yapılan tartışmalarda görülmektedir.

Ülkemizde son dönemde yaşanan Kur'an Müslümanlığı mı yoksa Peygamber Müslümanlığı mı tercih edilmeli tartışmaları, sadece Müslümanların gündemini meşgul edip asıl konuşulması gereken meselelerden uzaklaştırmayı amaçlayan hal ve davranışlar olduğunu ifade etmek gerekir. Kur'an, İslam'ın ana umdesi, Peygamber onun açıklayıcısı konumunda iken bu tartışmanın ortaya çıkmasını veya buna mahal verilmesini nasıl anlamak gerekmektedir? Mesele biraz da tarafların kendi fikirlerine sahip çıkma diğerini bertaraf etme ameliyesinden başka bir amaç gütmeyeceğini söylemek, biraz da nefsanî duyguların devreye girdiğini ifade etmek yanlış bir yargı olmayacaktır.

Kur'an Müslümanlığı, aslında Peygamber dönemine kadar dayanan bir geçmişe sahiptir. Bizzat Allah Rasûlü (s.a.s.), “Bir zaman gelecek, birileri ortaya çıkacak, bana Kur'an yeter, O neyi haram kılmışsa o haram neyi helal kılmışsa o helaldir diyen kişileri göreceksiniz.” şeklindeki uyarıları fevkalade önemlidir. Çünkü Rasûlüllâh hayattayken yakın bir zamanda gerçekleşecek tehlikeden ümmetini sakındırmak için haber vermektedir. Bir tehlike olduğunu düşündüğü için de uyarma gereksinimi hissetmiştir.

Allah Rasûlü henüz vefat ettiğiinde, O'nun haber verdiği “Kur'an bize yeter” anlayışındaki kişiler zuhur etmeye başlamıştır. Meseleyi bilen sahabiler, “Eğer Kur'an bize yeter dersen namazların kaç rekât kılınacağı, zekâtın nasıl verileceği vs. konuları nasıl tespit edeceksin” şeklinde sorular sorarak muhataplarını ikna etme yoluna gitmişler, “Allah Rasûlü de bu tip meselelerle karşılaşacaksınız” şeklinde haber verdi diyerek nakillerde bulunmuşlardır. Tarihsel süreçte Kur'an Müslümanlığı anlayışındaki kişiler 19. yüzyıla kadar uzunca bir süre kendilerini göstermemişlerdir. Söz konusu zaman diliminde Hindistan işgal edilmiş, işgalci İngilizler her ne kadar hâkimiyeti sağlamış olsalar da kendilerine isyan eden gruplardan kurtulamamışlardır. Onlar da çareyi, mazbut İslam âlimlerine karşı kendi yönlendirmelerinde olan şahısları desteklemeye başlamışlar, İslam'ın ana umdelerinde tahrifatı amaçlamışlardır. Bu noktada kendilerine en büyük hedef olarak Kur'an ve Peygamberi, O'nunla sünneti ayırmayı, ayırdıktan sonra hadisleri devre dışı bırakılmayı hedeflemişlerdir. Bunların başını Seyyid Ahmet Han ve Çerağ Ali isimli kişiler çekmiştir. Seyyid Ahmed Han, hadis ehline karşı Kur'an ekolünü kuran kişi olarak bilinir. Benzer süreç Mısır'da da yaşanmış özellikle Ebu Reyze isimli şahsın yazdıklarıyla temayüz etmiştir. Ülkemiz açısından hadis inkârcılığında özellikle 80'li yıllar ve sonrasında mealciler olarak ifade edilen, Kur'an'ın mealini okuyup her şeyin çözümünün oradan çıkarılabileceğini savunan bir grup meydana gelmiştir. 2000'li yıllarda bunların etkisi biraz azalırken, günümüzde Kuraniyyûn hareketi bağlamında özellikle Mustafa İslamoğlu hocanın değerlendirmeleriyle mesele ile ilgili tartışmalar alevlenmiştir.

Kur'an Müslümanlığı bağlamında tarihsel süreçte özellikle Hindistan ve Mısır'daki hadis inkârcılığı ve Kur'an'ı tek kaynak görme ameliyelerindeki kasıtlı yaklaşım dışındakilerde kasten sünneti terk etme yoktur. İmran b. Husayn'a gelen ve bize Kur'an yeter diyen şahıs, namazın nasıl kılınacağı ve zekâtın nasıl ve neye göre verileceği sorulduğunda görüşünden dönmüştür. Ülkemizde yaşanan ve bugünlerde oldukça fazla tartışma konusu olan Kur'an merkezli bir hayatı öngörenlerin de salt anlamda bir hadis inkârı söz konusu değildir. Bu demek değildir ki onların sadece Kur'an'a yönelmeleri makul, Sünneti şu veya bu sebeple devre dışı bırakmaları kabul edilebilir değildir. Bu noktada, aslında herkesi kendi savunduğu fikir üzerinde bırakmak, onun üzerine gidip de ön plana çıkmasını sağlamamak en büyük mücadele yöntemidir. Halkın önünde önemli bir yeri olan bazı hocalarımızın meselenin üzerine ısrarla gitmeleri neticesinde karşı tarafın zikrettiği söylemleri toplumda bir makes bulması sağlanmış görünmektedir.

Kur'an Müslümanlığını savunan kişilerin hayatları incelendiğinde aslında hadisten, Peygamberden çok da uzak olmadıkları görülecektir. Geçmişte olduğu gibi günümüzde de Kur'an Müslümanlığını savunan kişilerin hem eser hem de konuşmaları gözden geçirildiğinde, bir meselede sıkıştıklarında, açıklama yapmak için ellerinde bir malzeme kalmadığında hadislere başvurumaktadırlar. "Mütevâtir haberden başka dikkate alınabilecek hadis yoktur" şeklinde flaş cümleler kurarken, bir meselede zayıf rivayetleri bile nakledebilmektedirler. Her şeyden önce, Kur'an'ın kendisine bakılırsa bile Peygamberi devre dışı bırakmamak gerektiği aşikârdır. İslam ilmi mirasındaki birçok âlimin geride bıraktıkları eserler zihinlerde olan problemleri çözmeye fevkalade yardımcı olabilecek bir seviyede iken, belki de hadisi inkâr edenlerin "ben" duygusunun tatmini, "Farklı şeyler söylemek lazım" fehvasının birer yansıması olarak temayüz eden yaklaşımlar içindedirler.

Meseleler zıddıyla kaim anlayışı çerçevesinde, Kur'anîyyûn hareketleri karşısında bazı kardeşlerimiz Peygamber Müslümanlığıyla ön plana çıkmaktadırlar. Grup ve bireyler olarak bazılarının dini bilgilerinin sadece Hz. Peygamber'den nakledilen hadis, uygulama ve hikâyemsi olaylar olduğu tespit edilmektedir. Allah'ın indirdiği kitaptan bihaber olan söz konusu zevatin bilgi kaynakları ise genellikle gazete, televizyon ve radyo programları olduğu görülmektedir. Söz konusu programlara dikkat edilirse, genellikle Peygamber (s.a.s.)'in merhameti, insanlara nasıl yardımcı olduğu, bireysel, ailevi ve topluma yönelik uygulamaları beylik cümlelerle anlatılmaktadır. Bunu dinleyen Müslümanlar da anlık duygu değişimleri yaşamakta, İslam denilince oradan öğrendiği Peygambere dair bilgilerden dini bilgisi oluşmaktadır.

Peygamber Müslümanlığını oluşturan amillerin başında televizyon, sosyal medya ve internet üzerinden yayılan hadisler gelmektedir. Söz konusu siteler genellikle cemaatler ve ehl-i tasavvuf erbabının yönetimindedir. Sahîh rivayetler olmakla birlikte hadis olarak nakledilenlerin önemli bir kısmının aslının olmadığı veya eksik haber olduğu tespit edilmektedir. İyi niyetle oluşturulan bu gayretlerin hadis ilminin metodolojisi çerçevesinde şekillendirilmediği için fayda yerine tahmin edilemeyen zararlar açtığı görülmektedir. Çünkü sadece sosyal medya veya internet üzerinden bilgi elde eden bir kesimin olduğu malumdur. Dini bilgisi sadece oradan öğrendiklerinden oluşan insanlarda oluşan inanç ise

her ne kadar sahîh rivayetlerden oluşmasa da nakledilen hadisler çerçevesinde meydana geleceği için Peygamber Müslümanlığından ibaret olacağı aşikârdır.

Peygamber Müslümanlığının oluşmasında diğer bir amil ise, toplumun önünde yer eden âlimlerimizdir. Söz konusu âlimler, kendilerini izleyen sevenlerine içinde uydurma rivayetlerin de olduğu bazı kitapları tavsiye etmektedirler. Bir yerde sohbet ederken malum hocalar, kaynak mı istiyorsun işte kaynak, sen falan âlimin kitabındaki hadislerin sıhhatini mi sorguluyorsun, çarpılırsın şeklinde güven telkin eden, hiçbir eksikliğin olmadığını söyleyen ifadeler kullanmaktadırlar. Kendisinin güvendiği şahsın kitabında herhangi bir eksiklik olmadığını ifade eden âlimi takip edenlerde oluşan İslam anlayışını zikretmeye gerek yoktur.

Sonuç olarak ifade etmek gerekirse, Kur'an veya Peygamber Müslümanlığı ayrımı yapmak her şeyden önce İslam'ı anlamamaktan kaynaklanmaktadır. Eğer İslam'ı anlayan bir kişi ise o zaman yapılanların gerisinde kasıtlı bir niyet aramak yerinde olacaktır. Ülkemizdeki Kur'an Müslümanı olmayı arzulayanların Sünneti ve Peygamberi reddettiklerini söylemek doğru görünmemektedir. Bu şahıslar olsa olsa İslam'ı tam olarak anlayamamış kişiler kategorisinde değerlendirilebilir. Çünkü Rabbimiz Peygambere itaat konusunda Kur'an'da, "Kim Peygambere itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur", "Peygamber size neyi verdiyse onu alın, neyi yasakladıysa da ondan sakının", De ki, Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tabi olun", "Allah ve Rasûlü bir konu hakkında hüküm vermişlerse, erkek ve kadın her bir Müslümanın başka bir yol seçme hakkı yoktur" mealinde ayetlere yer vermektedir. Ayrıca Kur'an'da 30'dan fazla yerde Rabbimiz Peygambere itaatten bahsediyorsa, Kur'an ile Peygamberi birbirinden ayırmak mümkün değildir. Allah Teâla Kur'an'da Peygambere itaati emrediyorsa, Peygamberin hayatı Kur'an oluyorsa, burada et ile tırnak misali bir durum söz konusudur. Meseleler, eğer Kur'an ve Sünnet/Peygamber bütünlüğü içinde ele alınırsa daha kolay ve doğru çözüme kavuşturulacaktır. Zaman zaman ortaya çıkan tartışmalar, sadece ve sadece İslam ile hesapları olanların amacına hizmet edecektir. Müslüman feraset sahibi insandır. Neyin kimden ve ne amaçla geldiğini anlayan ve ona göre hareket etmesini bilendir. Özellikle takip ettiğimiz, değer verdiğimiz şahısların her söylediğinin doğru aksinin de yanlış olduğunu düşünmeyelim. Kur'an'ı ve Peygamberi asli kaynaklarından bizzat okuma, inceleme ve öğrenme yoluna gidelim.